

Előfizetési árak:

Egész évre	12	frt.
Félévre	6	"
Negyedévre	3	"
Egy hóra	1	"
— Egyes szám 4 kr. —		

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Uri-utca 276 sz.,
hová az előfizetések és a lap
szétküldésére vonatkozó felszó-
lamások intézendők.

TORONTÁL.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Becskerek.
Ferencz-József-tér,
Bauer-féle ház
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik mindennap,
vasár- és ünnepnapok
kivételeivel.

A hős halála.

Nagybecskerek, március 30.

A magentai hőst eltemették, ott volt a temetésén az udvar képviselője, a miniszterek, a magas méltóságok és ott volt a nép is. Pedig a nép nem szereti az osztrák katonákat, a kikről nap nap után azt olvassa a lapokban, hogy magyar vért isznak.

Es mégis nagyon népszerű volt Edelsheim Gyulai Lipót báró. Mikor közénk jött, ezt az osztrák katonát senki sem szerette, de mikor megösmerték őt, mindenki rajongott érte.

Mikor Magyarországra helyezték, jót is rosszat is beszéltek róla. Tudta mindenki, hogy 1848-ban részt vett a szabadságharcunk leveretésében, s a rákosi csatában meg is sebesült, de mikor magentai hőstette ismeretes lett, az emberek megpróbálták elfeledni, hogy a tabérovezte hős valaha ellenségképen állt velünk szembe. Egy másik vakmerő tettét is emlegették. Ezt 1859. június 24-én követte el a solferinói ütközetben.

A két mértföldnyi széles csatateret két részből állt, a Garda tavat félhold alakban szegélyező halmokból s ettől délre a Campo di Medole nevű síkságból. Amott az olasz és francia csapatok zöme erőlködött az osztrák hadállás kulcsának, Solferinónak elfoglalásában, — emitt két francia hadtest százhatvan ágyut állított egy vonalba, hogy lekösse az osztrák sereg egy részét, nehogy a hegyvidék mögé kerülve, a Solferino körüli operációkat laukassza. A francia útegekkel Wimpfen osztrák táborsernagya nem bírt boldogulni s tartaléklövessége, az egyetlen, mely az útegek ellen sikerrel léphetett volna föl, parancs hiányában visszavonult a Minchio vizén Mantua felé. A lovasság hiányát báró Edelsheim Gyulai a saját ösztönéből egyetlen huszárezredével igyekezett kipótolni. Négy század élén neki vágatott az ágyuvonalnak, a francia gyalogságon

keresztül tört s megállt otta Solferino felé való útjában a gárdalövességet. Már-már rákényszerítette a francia útegeket, hogy felszereljenek s a medolei síkról visszavonuljanak, midőn a várt két lovasezred, melyet kért, azt az üzenetet küldte, hogy vonuljon vissza, mert Solferino elveszett. Ő tehát, nehogy ezrede a francia gárda foglya legyen, visszavonulót ívatott s még egyszer áttörve a francziák őrvonalain és az égő városon szerencsésen visszajutott az osztrák sereghez.

A magyar nemzet megbecsüli a hőst még ellenségében is. Így tett Edelsheimmel is akkor, mikor még ellenségnek hitte.

De csakhamar belátta a nemzet, hogy Edelsheim nem ellenség: az osztrák generális jó magyar lett.

A fiát magyarnak nevelte. Magyarországon vett számára birtokot, azt kívánta, hogy magyar nőt vegyen feleségül.

Azért élete története tanulságos úgy a katonaságra mint a nemzetre nézve. A katonaság megtanulhatja Edelsheimtől, hogy mi nem gyűlöljük a jó katonákat. De viszont mi is megtanulhatjuk, hogy a német katonatisztból is lehet magyar.

Ha nem volnának henczegő apró tisztcsékek, akkor a katonaság és a nemzet már régen barátságosabb viszonyban élne. Ha nem fordulna elő, hogy az uniformis által boldoggá tett fiatal hadnagy beleköt a civilizé, a kit bagázsának tekint, akkor a nemzet úgy tekintené a katonákat, mint őreit, a kik megóvják őt a küllenség hatalmától. Baráti kezet szoritanának és nem fordulnának elő olyan kellemetlen jelenetek, mint a legutóbbi hetekben is előfordultak, mikor élesebbé lett a viszony köztük.

De nem szabad elfeledni, hogy egyes előforduló esetekből még nem szabad következtetni a katonaság egész szellemére. Dinstl és Seeman magaviseletéből nem szabad felállítani olyan sarkigazságot, hogy például a katonatiszt szereti bántalmazni

a civilizé és rongynak tekinti a magyar zászlót.

Krakélérek vannak nemcsak a katonák, hanem a civilizé közt is. Látjuk minden nap, hogy multság nem végződik kötekedés nélkül, és minden tánczvigalomnak természetesen folytatása, hogy másnap — két hatalmas lukat lönek a levegőbe. Ilyen esetek fordulnak elő a katonaság körében is, de mindig vannak, akik azt nagyra fújják fel, és elmérgesítik a viszonyokat úgy, hogy segíteni már igen nehéz.

Edelsheim nyugdíjaztatása is egy félremagyarozott nyilatkozat következménye.

A Janszky eset alkalmával történt, hogy Edelsheim, aki minden ízében katona volt, helytelenítette Janszky eljárását, azt mondta róla: hogy eljárása helytelen és tapintatlan volt. Ezt a magyar könyv-matrosok olyan sikerülten fordították németre, hogy az igazságból lett egy példátlan német gorombaság, amit Bécsben a magasabb katonai körök valóságos megbotránkozással olvastak.

Edelsheim azonnal kegyvesztett lett. Albrecht főherceg, aki azelőtt valósággal rajongott érte, érezte, hogy elveszítette benne bizodalma, Edelsheim a legmagasabb helyről megkapta nyugdíjaztatását, melyet ugyan megédesítettek a Lipóttrend nagykeresztjével, és a lovagkereszt hadi ékítményével, de azért a nyugdíjazás keserveit nem tudta haláláig elfeledni.

Most már a föld poráé. De emléke itt marad közöttünk, nemcsak azért, mert szeretjük amíg élt, hanem nem feledjük el azért sem, mert példája arra tanít bennünket, hogy ki kell már egyszer végleg békülnünk azzal a katonasággal, akinek a hivatása kötelessége az, hogy háboruban védjen bennünket.

Nekünk meg kell becsülnünk őket, és egyes esetleg előforduló esetekből nem kell örökké fegyvert kovácsolnunk azok ellen, akiknek nem szabad ellenségünknek lenni, nekik pedig óvakodni kell akár ér-

A „TORONTÁL” TÁRCZÁJA.

A páholynyitogató.

Mikor a sok tisztos aggastyán kirakkal és a veteránok bandájától követe parádésak végig a széles utakon, mindig fájó érzéssel nézek a leginkább vörös sse. id öreg urakra, kik ifjúkori álmaikban mind egy-egy Napoleon vagy Kosuthnak képzelhették magukat. A jövő kecsgető eme képei helyett, sem a dicső halál, sem a nagy szerep nem lett oszállyrésük.

Hová veset a dicsőség? kérdi Quida s mindjárt meg is felel reá: Leginkább a szalmaszákra!

E nyársat früstölkolni látszott öreg alakok, egykor mind daltás, szép, nagyroményű ifjak valának. Telve szerelemmel, vitéséggel és nagy-ravágyással! S most ficsánkoló suszterinasek serege követi, ha csoportosan mosdulnak ki s a kegyetlen gyermekesereg, jóind humorral rikogolja utánuk: U-je! A veteránok jönnek! Bisonyosan csata lesz! Vagy temetés!

Épen ilyen rossz érzés az, midőn az én kedvenca színészsamban a páholyjegyet egy öreg, jóképű, nyájas matrona vessi el tőlem!

Es az öreg nő, ki „kezeit csokolom”-nal köszöni meg, ha a színlapért, vagy a látóöveiért fizetek, ez a hajlongó alk még husz évvel es elött ülte meg a jubileumát a vidéken, mint hős anya. Babérkoszorúkkal bucsuzott el a köszönetől, attól a nézőtértől, hol hajdanában szemeláng a gyújtották a hajdanában ifju urakat. Hol csengő hangja annyi könnyet csikart ki érzékeny delnök szép szeméből.

Hjah! akkor még az uttörők nem gondoltak

a jövővel! Énekeltek, mint a fálemülék s gondatlanok valának, mint a tücskök.

— Nem volt nyugdíj!

Ma már minden „rendszerrel” lesz elintézve. Ma már állami hivatalnokként nyugdíjaztatnak az országgal művészei is. Bisonyos számú működési év után nyugalmas aggságra számíthatnak.

De ez még az én páholynyitogatóm nem esett bele a nyugdíjas évekbe.

Az ő ifjusága telve volt babérokkal és hódolatokkal! Az ő ifjuságában a társadalom tudta, hogy kicsi a fizetés, nem mint most, tudja a köszönet, hogy mily drágán fizetik azt a primadonnát, mily nagy fellépti díjai vannak annak s annak az énekesnek. De akkor a társadalom maga igyekezett hárpótolni jutalomjátékain kedvenceit. S a megjutalmazott boldogan élte át ifjuságát, ha nem is dúsulva az anyagiakban, de bővelkedve a szeretet és baráti szivekben.

De eljött az öregség. A rövidlátás korssaka. Midőn már csak nehezen bírta öreg szemével a szerepeit el is olvasni. Mikor a köszvény és más apró bajok megdermesztették az öreg tagokat. Már nem lehetett frissen ugrálni, a hangskálája minden nap rövidebb lett, alól is, felül is pár tonussal, eltogyott a hur mint az öreg csigány hegedűjén.

S ekkor egy kis állás után kellett néznie. Nyugdíja nem volt, mindössze kegydíjra számíthatott.

S a hajdan ünnepelt művésznő elkezdett gondolkodni, hogy mit is tud ő még, a művészetén kívül, a melyből mindennap egy-egy nótát elfeledett. S látogatja magában szellemi segélyforrásait, melyekből pénzt csinálhatna.

Kötni tudok, de ma már ki nem fizeti magát. Varrni tudok, de ma már gépen varrnak!

felolvasónéknak nem mehetek, bármily jól szavalkok, mert szemeim gyöngék! S akkor azon vessi észre magát, hogy ő egészen csak a színészi légkörbe való, oda beélté magát. A virrasztás nem fárasztja ki, de korán kelni nem tud. Második természete lön a színészi élet. Tehát ott, ott kell újra valamivé lennie.

Elmenne öltöztetőnek, de az fájna neki. — Fájna, ha tanácsát lenézöleg fogadná az új nemzedék! Szeretne ott élni a színfalak közeleiben, de nem többé a deszkákon, hol őt tapasztalták.

Szeretne publikum lenni.

S ekkor észébe jut, mily oktendi volt, midőn husz évvel eselött megkérte őt egy fényes sikere után a város első ügyvédje! Bessze, annak a felesége páholyan ül. — Onnan mond itéletet elevenekre és holtakra. De ez régen volt!

Azután megemlékszik, hogy nem is oly régen az öreg pénztáros is megkérte, mikor megösvégyedett s ő meghívta a gyászólag öreg urat néha jó forró kávéra. Miért is nem ment hozzá? Mert tubakolt! Nos, most ő is tubakol, mert jót tesszen szeméinek!

S addig tündöklik keseregve és csekélyre apadt garde de robéját vizsgálgatva, hogy még mit adjon belőle, — midőn egy ajánlatot kap a jó, ifju kollegák utján!

Legyen páholynyitogató! — Havi husz forintja lesz és a borralalók! Hosszátéve az ő kegydíját, egész kis nyugdíja lesz, gondatlan öregséggel.

S a hajdani primadonna, kit harminc évvel eselött a főispán vitt fogatán haza jutalomjátéka napján, könnyes szemekkel fogadja el jószívű kollegai ajánlatát! Oh, ismerte ő a színészeket, mind egy családot képeznek azok, ha szenvedélyes, bo-

zelmeinket sérteni, akár közülünk a legkisebbet is bántalmazni.

Oszták-magyar katonák ők, és nem osztákok. Belátja ezt közülük a legnagyobb rész, és ennek kell megtanítani azt a részt is, aki csak is oszták akar lenni, hogy a katona a monarchiát szolgálja, egyformán kell szeretnie a monarchia minden népét.

A német császár Rómában. Rómából írják, hogy a német császári párt ott tartózkodása alatt az olasz rendőrséget a német titkos rendőrök egy csapata fogja támogatni. A látogatás előtt néhány nappal az anarchisták között razzziát fognak tartani és a gyanus egyéneket a császári pár ott tartózkodása alatt elzárják.

Németország a kiállításon. A német birodalmi gyűlésen még a folyó ülészek alatt póthitelt fognak kérni, minthogy a birodalom részéről a chikágói kiállításra szánt összeg elégtelennek bizonyult.

Ultramontán felsülés ezimmel. A Nemzet következőket írja: A hírlapokban a komáromi katolikus népgyűlésről és annak meghívásáról sokféle közlemény jelent meg, mely közlemények azonban nem nyújtottak valódi tájékoztatást a népgyűlés kudarcának igazi okairól. Mint nekünk Komáromból írják, Molnár János spátplébános a népgyűlést a szenátoron állítólag nagy deszasátor alatt akarta megtartani és a városi tanács a szenátort ily célra hat napra át is engedte; azonban az ottani háztulajdonosok a tanács ez engedélye ellen tüzrendeseti okokból, meg azért is felebbestek, mert a tereen lévő kuthoz, melyből ivóvizüket és tűzvész esetén a vizet egyedül nyerhetik, hat napig hozzá nem férhettek volna. Az apátnak azonban ezen felebbezés igen kapóra jött, mert parthívei sem helyeselték a népgyűlésnek az erősen ellenérselmű Komáromban való megtartását, a higgadtabbak ezt oktalán kihívnának vették és nem akartak a mozgalomban résztvenni; Molnár azután különféle kibuvókat keresett, már-már úgy volt, hogy az egész népgyűlés egyszerű templomi ünnepélyre zsugorodik össze, mely esetben csak a papok tartottak volna a néphez a templomban szónoklatokat. A Molnár által is titkos örömmel fogadott felebbezés azonban megadta neki a módot, hogy népgyűléssel Komáromból Szent-Péterre elbujhat, hol kudarcát kevésbé fogják észrevenni; ez a felebbezés igen artatlan jogczim az elbuváshoz. Szent-Péter közszé mindenképen alkalmas hely; gróf Zichy Gábor és Vladimir; és az utolsó megyei közgyűlésen a társadalmi osztályokat egymás ellen izgató Szecsányi plébános fogják ott Molnárt támogatni; maga a gyűlés a községtől jó távol egy utcséli csárda mellett a Zichy-ek szántóföldjén lesz megtartva egy építendő deszkabódé alatt; a költség, Molnár dícsévése szerint nem határoz, mert a primás és a főpapok adják a pénzt. Molnár még összegeket is emleget, miket a primás és az egyes főpapok aláírtak, pedig ugyancsak nem a „Párt” szolgálatában állanak azok az egyházi férfiak, kik a néptől eg felbujtására, oktalán izgatásra használják

londos is akad közöttük néha, de mind jótékony-ságra hajlandó.

S az öreg kikeresi garderobájából az öreg gazdasszonyok stereotipikus fekete ruháját, főkötőjét és nagy köpenyét és felöltőve szépen elfoglalja a páholyitogatói állást. Puha széket tessenek neki a folyosóra, hol pihenhet. — S bár eleinte pirulva fogadja el a piculákat, félvén, hogy egy-egy régebb ismerőse reá ismer, mert ma egész szakavatottsággal keneli bérbeadandó látesőveit.

Első éveken az üresen maradt páholyok kakasülésén tölté fele estét. Onnét gyönyörködve az új nemzedékben, gyakran lehetett hallani az üres páholy háttéréből tapsot is, hangos tetszés nyilvánulásokat. De ma már elfáult az öreg. Minap midőn a darab kösepen kiindultam, meglátva elégtül, gömbölyű öreg arcát, oda szóltam neki, hogy „szép est volt néni! Nagy siker! — Azt hittem, hogy ő még mindig lelkes színházlátogatója egy üresen maradt páholyoknak.

S ő egyet szippantva felelte: — Szép bizony! Tele volt a színház. Minden látesővem kézben.

Fájt kissé a változás az öregnél, de bele nyugodtam azon mondás igazságába, hogy idővel kialszik a tűz a szivekből. Gyermekké válnak az öregek, önső gyermekeké, kiket csak kényelmük és gyomruk érdekel. S e sokáig még színházrajongó idealista páholyitogatónő pendantjaul megemlíthetem, hogy a multkor láttam, mikor egy még elég magasan és dőlősen álló veterán kivette egy iskolás fiú szájából a csigarettát, dörmögve, hogy romlik az ifjuság a tovább szitta az elkobzott szivarkát.

Pedig hajdan, bajdanában, regália járta.

Bogdanovics György.

fel az egyházi javak jövedelmeit. Ime az eleinte nagy garral hirdetett komáromi nagy katolikus népgyűlés, korce ma mögötti kifalusi gyűléssé szaradt össze. Levelezőnk végül megjegyzi, hogy a politikai hatóságok az engedélyt a népgyűléshez akadálytalanul kiadták.

Előfizetési felhívás.

Április elsejével új évnegyed kezdőd-vén, így évnegyedes mint hónapos előfizetőinket figyelmeztetjük arra, hogy az előfizetést idejekorán eszközöljék, nehogy a lap szétküldésében fennakadás történjék.

A vidéken legczélseztűbben postautalványon történik az előfizetés.

Nagybecskerekben előfizethetni a „Torontál” kiadó-hivatalában, Pleitz Fer. Pál könyvnyomdájában (Uri-utca 276. sz.).

HIREK.

— Személyi hír. Dr. Pap Géza országyűlési képviselő ma városunkba érkezett.

— Nagycsütörtök. Megragadó, magasztos az egyház az ő szertartásaiban! Zsufolásig megtelt a helybeli róm. kath. plébánia-templom az ajtatoskodók tömegével, kik ma husvéti szent gyónásukat végezve, a nagymise alatt az Ur asztalához járultak. Az oltári szentség szerzése nek: emez emlékünnepe valóban szebben megülni nem lehet, mint az oltári szentséghez való ily tömeges járulásal. Az ünnepélyes istentiszteletet Schaffer Antal praelatus plébános ur betegekedése miatt nem ő, mint tegnap jeleztük, hanem Geiger Alajos hitoktató végezte. A Gloria eihangzásakor megkonduktak a harangok, megszólalt az orgona, de az öröm eme hirnőkei rögtön elnémultak ama gyász kifejezésére, melyet az Üdvözítő halála emlékére az egyház őr. A harangok szerepét a nagypénteki kerepiő vette át, s ma délben már evvel adtak jelt az „Áve Mária”-ra. Nagymise után a szentség kivétellett az oltárból, az oltárok megfosztattak diszűktől, hogy az egyház gyászsa ekép még az oltárok elhagyatottságában is kifejezését nyerjen, egyrészt, másrészt pedig, mert az oltárok magat az Üdvözítőt jelképezik, akit a poroszlók e napon megfosztottak ruháitól, s a kegyetlen ostorozással teljesen eléktelenítettek: inna az oltárok elékte ionitése. Holnap nagypénteken szintén 9 órákor kezdődik az istentisztelet.

— Vizállások a Tisza völgyében. A nagybecskereki tiszta-szabályozási társulat ma a következő jelentést adta ki: Tisza Csongrádnál reggel 8 órákor, 588 cm. 0 felett, hőfok 5 C., Szegednél 592 cm. 0 felett, hőfok 6 C., Török-Becsénél 457 cm. 0 felett, hőfok 9 C., Titelnél 473 cm. 0 felett, hőfok 11 C. Vizállapot mindenütt zavaros.

— Halálozás. Részavettel értesülünk, hogy a megyeszerte jótékonyága és szivjósága folytan köztiszteletben álló Buóca Jánosné, a volt szentmiklósi főszolgabíró női éreynyében gazdag neje tegnap rövid szenvedés után meghalt. A család a következő gyászjelentést adta ki:

Tarnói Buóca János nyugalmazott főszolgabíró a maga, egy Tarnói Buóca Béla kir. járásbíró, Tarnói Buóca Irma és Tarnói Buóca Lajos m. kir. katasteri biztos mint gyermekei, nemkülömben számos rokona nevében fájdalommal tudatja felejthetetlen hitestársa s illetve anyjuk Tarnói Buóca Jánosné szül. bényai Szalay Ceciliának, élte 76 ik, boldog házasságuk 54-ik évében rövid szenvedés után f. évi márczius hó 28-án esti fél 9 órákor történt elhunytát. A megboldogultnak hült tetemei f. hó 30-án, d. u. 5 órákor, fognak a nagyszentmiklósi sírkertben örök nyugalomba helyesíteni, az engedéltől essentmise áldozat pedig folyó évi április hó 4-én délelőtt fél 8 órákor a Mindenhatónak bemutatni. Nagyszentmiklós, 1893. évi márczius hó 29-én. Áldás és béke lengjen drága porai felett!

— A muzslyáról. A muzslyai telepesek kérvényt nyújtottak be a vármegye alispánjához asiránt, hogy belviseik levezetése céljából nagybecskereki rétecsapoló társulattá alakittassanak, az alapszabályok szerint a szükséges földmunkát a telepesek fogják ledolgozni természetben.

Az alispán Nagybecskerek város polgármesterét a vizjogi törvény ált. rend. 72. §-a értelmében eljárásra felhívta, a közgyűlés megtartására pedig határidőül a folyó évi április hó 13-ik napját a muzslyai negyedbe tűzte ki.

Az alispán eljárása igen örvendetes lesz a telepesekre, mert a még folyó évben keresztülvendő belvizmunkálatok által, a vizbajoktól megszabadíttatnak s mielőbb jólétnek fognak örvendeni.

— A reformátusoknál nagypénteken délelőtt 10 órákor és délután 3 órákor istentisztelet lesz, melyen Szalay J. ref. lelkes tartja a szent beszédet. Isteni tiszteletet tartanak továbbá husvét első napján d. e. 10 órákor Nagybecskerekben, d. u. 2 órákor Török-Becsén a leányiskolában. Husvét második napján d. e. 10 órákor Nagybecskerekben és délután 3 órákor Torontál-Erzsébetlakon a Nagy István által e célra aján-dékozott imaházban. Husvétkor minden alkalommal szent vacsora is osztatik.

— Dessewffy püspök római útja. Dessewffy Sándor csanádi püspök, mint már több ízben jeleztük is, április hó 5-én indul el az általa szervezett sarandok csapattal Rómába. A püspök Rómában időzése alkalmával — mint értesülünk — a Szent-Péter saekesegyházában 5 kanonok és 25 plébános segítségkése mellett fényes szentmisét tart. A szentmise alatt magyar egyházi senésének adatnak elő.

— A délvidéki szini szövetkezet. Lugos, Versecz és Pancsova városok kölcsönösen szövetkeztek, hogy a délvidéken a magyar szinügyet olyképen fogják támogatni, hogy mind a három város lehetőleg jó szini előadásokat élvezhessen és a szerződötendő társulat meg legyen mentve az anyagi zavaroktól, a mi együttve annyit jelent, hogy a magyar szineszet megrendült hitelle e városokban nemcsak helyreálljon, de állandósíttassék is. A szövetkezés által hat hónaprta biztosítva van egy jobb magyar szintársulat existenciája. A szövetkezés realis alapjának, módozatainak megbeszélése a lugosi, verseczi és pancsovai magyar nyelvtörjesztő egyesületek képviselőket küldtek ki, a kik az ünnepek után jönnek össze tanácskozára. Az értekezleten résztvesznek: Verseczről dr. Seemayer Karoly és Weifert Karoly, Pancsováról Zsidó Domokos és Molnár József, Lugosról Suttak Ferencz és dr. Dungi János.

— Eljegyzés. Diosadi Deák Béla, módoai pénzügyi tisztviselő eljegyzett Prandell Maria kisasszonyt, özvegy Prandell Bibianna szeretetreméltó művelt leányát Nagybecskerekéről.

— Köszönetnyilvánítás. A „nagybecskereki kereskedő ifjak egylete” f. évi február hó 26-án megtartott közgyűlésében elhatározta, hogy a maga idejében kibocsájtott 2 forintos részjegyeknek még ki nem sorolt részét, t. i. 284 darabot kifizeti mindazon tulajdonosoknak, a kik 4 héten belül részjegyeiket előmutatják, a mi a naplópokban közzétettett. Határozottá emeltetett az is, hogy a ki ezen idő alatt nem jelentkezik, arról feltételeztetik, miszerint a részjegyei után járó összeggel az egylet feladatait támogatni kívánja.

Ekkeppen ajándékoztak a következő czégek és személyek: 22 forint: Deutsch Zsig; 20 forintot: a „Nagybecskereki tak. és előleg-egylet”; 18 forintot: Daun Gyula; 10 forintot: Stagelschmidt János, Eisenstädter J. és társa, Kovacs Sandor, Amend Rezső, Moczkovics Dénes, Keilner József, Napholta Agoston, Franz J. L., „Nagybecskereki nebank részv. társaság” Lucic Miklós; 8 forintot: „Nagybecskereki Lloyd-társulat”, Reisz Ph. Győző, Haidegger Ödön; 6 forintot: Grün Izsó, Schnitzler Lipót, Schmidt Ferencz Bécsben, Opolcer L., Leitenberger Fer. Budapestben, Kremer Fulöp, Goldberg F. Sámuel és fiai Budapestben; 4 forintot: Keks és Schaller, Deixner Lipót, Ujváry Adolf, Czieger Lipót, Kurländer Imre, Brájner Lajos dr., Molnár Gy. Mihály, Zimmerer Antal, Deutsch József, Deutsch Gyula, Klein B., Deutsch és Neumann, Partilla Géza, Menezs Lipót, Eckstein Fulöp, Heufeld Sámuel, Odal Antal; 2 forintot: Engel Sámuel, Eckfeld M., Mihajlovics Milan, Walder Ede Istvánföld, Vágó Lajos, Orossy Lajos, Winter J. L., Weisz Jakab Bécsben, Langer K. János, Kanitz Otto és társa Bécsben, Zimmer Győző, Bence Antal, Vég Lajos dr., Scheiber Bertalan, Pálmay Miksa, Farchy Emil, Strus Seraph, Rosenthal Arthur Budapestben, Rothmiller Armin, Brauneis József, Lunzer Mór, Faber M. és Schmidt Ant. J. fiai Bécsben, Novak J. C., Blumm Sándor, Bence Miksa, Finkelstein Mór, Deutsch Mária és Gisi, Reiter Mór, Petry Jakab, Meznik R. özvegye, Tolveth István, Lindenbaum Miksa Budapestben, Kohn Sámuel Szt-Györgyön, Kohn Ede, Grab Armin Bécsben, Micke Flor., Gyurak M. és egy ismeretlen jötevő 26 forintot, összesen 396 forintot.

Az alulirt egylet a nevezett czégek és személyeknek, a kik az egylet ügyeit oly hathatón támogatatt esennel legmélyebb köszönetét fejési ki. Nagybecskerek, 1893. márczius hó 28-án. Nagybecskereki kereskedő ifjak egylete. Hol-länder Ede titkár, Moosa Károly elnök.

— Köszönetnyilvánítás. A nagybecskereki nebank, ki 10 írtot volt szives adni a Nagybecskerekben létesítendő „Szeretotház”-alap javára, fogadja es uton is meleg köszönetét az igazgató-ságnak.

— Községi választás Nagy-Torákon. Nagy-Torákról írja levelezőnk, hogy ott a községi előjárók választása e hó 28-án etetett meg Tullics György központi szolgabíró elnöklété mellett. A választás igen szép rendben

folyt le, a mi főleg az elnöklő szolgabíró tapintatos eljárásának tudható be, a ki mindenben eleget tett a nép óhajának. Első bíról Szekosán János József földbirtokos, megyei bizottsági tag, egyhangulag a legnagyobb lelkesedés közepette választott meg. Jól esik ilyen egyhangu választást látni éppen román testvereink között, de ennek érdeme a megválasztott személyében rejlik, ki köztudomás szerint egy a községben, valamint a vidéken közbecsülésnek örvend. Épp ilyen szerencsésen ütött ki az előjárás többi tagjainak választása is, kik mind a nép óhaja szerint választottak meg. A választás végén a képviselőtestület az elnöklő szolgabírónak köszönetet mondott, mely körülmény jegyzőkönyvileg is megörökített.

— **Leégett indóház.** A szent-huberti indóház, mint onnan jelentik, e hó 27-én hajnalban kigyulladt, s zündelytetője teljesen leégett úgy hogy most csak a csupasz, füstös falak meredeznek az ég felé. A háiban levő butorokról, iroda készletekből csak nagyon keveset sikerült az óriási szél által élesztett tűz tengerből megmenteni. Legjelentékenyebb az odaváló állomási előjáró kára, kinek élelmi szereit égette oda. Reggelre az utazó közönségnek még jegyet sem lehetett adni az is mind elégett. A tüzet az éjféli közlekedő tehervonat gőzmozdonya okozta. Az orkánserüleg dühöngő szélviharban ugyanis a szikrák éppen az indóház zündely fedelére szálltak, mely a szárazságtól kizsákkivta csakhamar tüzet fogott.

— **Lóvonatu vasut Temes megyében.** Lóvonatu vasut építésére kért engedélyt Gál József lukarecai nagybirtokos, főrendiházi tag. Az új vasut a lukarecai kőbányából a nagytolovecai állomásig vezetne. A pályatest 12 kilométer hosszú s a műtanrendőri bejárás tegnap ment végbe. A bizottság a pályatestet megfélemlőnek találván, a megnyitásra az engedélyt megadta.

— **Ujfajta hóékeket talált fel egy Leopold Henrik nevű aradi polgár.** Az általa feltalált hóeltávolító-készülék, sokkal jobb az eddig használt hóékeknél, s bármily magasságú hóban is képes teszi a vonatot az indulásra és a menésre. Az új készülék azonkívül a sínek körül két oldalt 25–50 centiméternyi gyalogutat is csinál. Ha tekintetbe vesszük, hogy 1892. deczemberben és 1893. januárban a magyar államvasutak jövedelmét 881,000 forinttal csökkentette az előbbi évekhez képest a hó eltakarítása és eltávolítása s e mellett még a forgalom is fennakadt, úgy az új találmány valódi szükségletet pótol.

— **Eltűnt koronák.** Deutsch Zsigmond budapesti vállalkozó — mint említettük is — a napokban Temesvárott idősített, s onnan Fehértemplomra utazott, magával vivén 16 drb egyenként 1000 korona névértékű papírjárdékot tartalmazó táskáját. Ez a táská utközben eltűnt és Deutsch azon hiszében volt, hogy azt ellopták. Feljelentése folytán egy a temesvári, mint a budapesti rendőrség megindította a nyomozást. Rechnitzer Gyula temesvári detektiv elutasított Fehértemplomra, a hol asztán meg is találta a táskát, a mely tulajdonkép nem vészett el, hanem tévedésből maradt el tulajdonosától. Deutsch ugyanis Fehértemplomban átadta a táskát egy hordárnak, hogy hossa utána a pályaudvarra. A hordár asenban más uri ember után vitte a táskát és mikor az felszállott a vonatra, át akarta neki adni, de az illető nem fogadta el. A hordár ennek folytán a táskát a rendőrségre vitte, hol őriat alá vették. Deutsch Zsigmond ma hiánytalanul vette át táskáját és értékes tartalmát.

Irodalom és művészet.

* **Egy indus énekesnő.** A „Föv. Lap.” írja: Az idei hangverseny-szezon egyik legérdekesebb ajdonsága Miss Marguerite Churchill Pocahuntas hangversenye less. Pocahuntas utolsó sarja egy indus királyi családnak, egy bámulatos temperamentummal s lángoló szenvedélyvel bíró énekesnő. Egy tekintélyes szaklap, a Münchener Musik-Zeitung, a következőket írja róla: „A kinek alkalmá volt est a saivből szakadó hangot hallani, az igazat ad nekünk, ha azt állítjuk, hogy egy rendkívüli tehetséggel, mondhatni, egy tüneményes jelenséggel van dolgunk az opera és ének terén. Valóságos Stradivarius a hangja melynek búhajós édesége csodálatosan behálózta lelkünket. A művésznőnek nagyanyja a híres részőrdő hőső Pocahuntas királynő volt, kit ellenséges betörő bolíviaiak megöltek. A kis unokát, az ötközött után a hullák között találták meg s elviték Sant-Franciskóba, a hol a Marguerite Churchill nevet adták neki Mar gyermekkorában bámulatos keletti tüneményes hangjával s a legkitűnőbb mesterek oktatták. Európában nyerte utolsó kiképesztését s először Lipcsében lépett fel, a hol óriási hatást tett egyszerű énekével az „indus esalogány.” Bámulatra méltó az a könnyedség, a melylyel hangja a háromvonásos oktávában mosog. Művészetének koronája azonban Eckert ismert Echoliedje, a melyben magas C és D-vel trillázik hosszan s onnan a magas F-ig emelkedik.”

Táviratok.

Husvétii lábmosás.

Budapest, márcz. 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) A király ma végezte a burgban a szokásos husvétii lábmosást.

A királyné Genuában.

Budapest, márczius 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Erzsébet királyné genuai tartózkodása alatt a temetőben sokáig állt egy sírkő előtt, melyre ez volt írva: boldog az, kinek élettengerén hű kormányosa volt. A feliratot lemásoltatta. Tegnap a királyné a „Miramare” hajóra szállt. Utközben izgalmas jelenet tanúja volt: egy matróz a vízbe esett s már fuldoklott, alig bírták megmenteni.

Az olasz királyi pár ezüstmenyegzője.

Budapest, márczius 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Rajuer főherceg — aki a királyi pár ezüstmenyegzőjén Ferenc József királyt képviselni fogja — ápril 20. vagy 21-én érkezik Rómába. A pályaházban a főherceget Umberto király fogja üdvözölni.

A primasi uradalmak jogigazgatója.

Budapest, márcz. 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) A primasi uradalmak jogigazgatójává hir szerint Gyórfly Gyula országos képviselő fog kinevezetni.

A helyes egyházpolitika.

Budapest, márczius 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Alsófehérmegye közgyűlése három szavazat ellenében bizalmat szavazott a kormány egyházpolitikájának. Kolozsváron nagy lelkesedéssel szavaztak hasonló indítvány mellett hetvenen, míg ellene csak hatan voltak.

Eötvös — Kossuthnal.

Budapest, márczius 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Eötvös Károly országgyűlési képviselő a husvétii ünnepeken meglátogatta Kossuth Lajost. Politikai körökben e látogatáshoz számos kombinációt fűznek.

Erdőégés.

Budapest, márczius 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) A veszprémi püspökség tulajdonában levő urbéri erdőrészt kigyulladt. A lakosság nem meri oltani a rémülettől. Delután már a szomszédos Deáki erdőrészt égett, négyszáz hold szép fiatal fenyves elpusztult.

Zavargó szováthiak.

Budapest, márcz. 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szováth, hajdumegyei községben tegnap nagy zavargás volt. A nép megrohanta a községházat, s az előjárókat csakis a csendőrség mentette meg a nép dühétől. A zavargást az idézte elő, hogy a felsőbbiróság igazolta azt a legelőfoglalást, a mit ötven évvel ezelőtt Debreczen Szováth kárára elkövetett, s a község lakosai ezért az előjáróságot okozták. Az egész előjáróság lemondott.

VASUT-ÜGYEK.

Magy. kir. államvasutak igazgatóság.

(Magyar-német állatforgalom.) A „Vasuti és közlekedési közlöny” f. é. 34. számának 340. oldalán közzétett hirdetésny annyi módosítottik, hogy az 1892. évi február hó 1-étől érvényes fődíjszabás 20., 22., 118., 136. és 138. oldalán Barcs állomásról Berlin (Anh.-Dresd. Bf.), Berlin (Städt. C. V.-B.), Halle a/S., Magdeburg, Neustadt Magdeburg (neu) und Südenburg állomásokra rendelt sertesekre névvel foglalt közvetlen díjtételek, melyek f. é. május hó 1-ével hatályon kívül helyezetttek, új díjtételek által nem fognak pótolatni. — Budapest, 1893. márczius hóban. Az igazgatóság.

Magy. kir. államvasutak.

(A magy. kir. államvasutak vonalán érvényes helyi árudíjszabáshoz életbeléptetendő III. pótlékk kiadásának elhalasztása.) A „Vasuti és közlekedési közlöny” folyó évi 24. számában foglalt 20409. számú hirdetésny ezennel oda módosítottik, hogy a magy. kir. államvasutak vonalán érvényes helyi díjszabáshoz (II. rész) kiadandó III. pótlék 1893. évi április hó 1-je helyett csak 1893. évi április hó 15-én fog életbeléptetetni s ezen pótlékba az expresszárak szállítására vonatkozó határozományok nem fognak felvétetni. Budapest, 1893. márczius hó 29-én. Az igazgatóság.

REGÉNY-CSARNOK.

Málnássyné.

— Elbeszélés. —
Írta: Scossa Dezső.

32-dik folytatás.

Fel fogja fedezni, vagy jelai az orvtámadókat és eszközt ad kezébe, hogy azok tervei ne találják késsületlenül. És tessi est nemcsak úgy, mint a has barátja, de mint lovagias jellem, kinek kötelessége felemelni szavat a válság percseiben!

Sofiamákba keveredett, a mint e határozat mind jobban megsejtült benne. Hiszen ha ir, nem szegi meg az adott szót, a mely hallgatást parancsol és az ő neve kétségtelessen tessi a dolog komolyságát bármily hihetetlennek tűnik is az fel a szép ösvégy előtt. És pedig igen sarkalatos dolognak látszott, mert nem volt bizonyos a felől, hogy nem haladt e olyannyira előre már Málnássyné és Korda Sandor barátsága, hogy az bármily váddal szemben is, amaz iránti bizalmát táplálja és így vakon rohanjon vesztebe. Tudta jól, hogy a hol a szív besei, a fej üres marad.

Leült íróasztalához és hosszas kísérletezés és corrigálás után a következő levelet hozta létre.

„Asszonyom! Midőn e levél alatt nevémet fogja megpillantani, bizonynyal esodaikozva fogja kutatni az okokat, a mik annak irására bírtak és midőn arról tudomást szerez, a mi benne foglaltatik, neheztelni fog és méltan, hogy mindent elő szoval és személyesen nem fedeztem fel önnek. Hiszen a szó sokkal inkább alkalmas arra, hogy általa mindent kifejezzünk. Sietett fehozni minden ebbeli ketelyeinek elosaltatása végett, hogy az érintkezés ezen könnyebb módját azért választottam, mert hallgatásomert szavamat lekötöttem — és sietek kijelenteni azt is, hogy nem gyavaság vagy kislelkűség keszt a koteles discretio illeten megszegesere, hanem az, hogy pirulnom kellett volna, a mig az alábbiakat el kellett volna mondanom önnek, a ki épp oly kevéssé érdemelte meg, hogy ellene ilyen tamadást intézzenek, a mily kevéssé érdemitem meg én, hogy annak tanujava avassanak.

Asszonyom! kegyed egy rut es méltatlan játék áldozataul van kiszemeive, a melyet éppen azok szandekoznak onnel elkövetni, a kiket bizalmával tisztelt es a kiket, — mint magam is szemtanuja voltam — szivesen látott körében. Egy ur, kinek a nőkkel szemben tanusított magaviselete itt általában ismeretes, megköszintette kegyedet, törekedve hajlamát, jönduliatát megnyerni. Nem tudom mennyire sikerült ez neki, de azt tudom, hogy csejja nem tiszta es nem lovagias férfihoz való. A kigyólassan, óvatosan köselit áldozatahoz, hogy mikor már elérni bírja, egyszerre es hirtelen hatalmába keritsee. Igen, azt akarja ő is, nem hogy a halalos szoritást megadja, de hogy mikor hatalmába keritette, kacagva mutassa fel azoknak, akikkel szemben egy fogadása áll fenn, a melynek alapját a kegyed hiszékenysége képesi. Nem akarom bővebben részletezni est a könnyelmű fogadást, mely már a körülmények által is magában hordja itéletét, a melyek között létrejött, de annyit elárulhatok, hogy az egyik félnek abbeli határozott meggyőződése volt annak indoka, hogy a nők mind egyformák s csak azért vannak a világon, hogy hozzá hasonló büszke urak kedvtelésére szolgáljanak.

Személye es családja iránt táplált őszinte tiszteletem es nagyrabecsülésem eléggé indokolják abbeli hitemet, hogy csekély szolgálatot teljesitek, midőn nagysádat a fenyegető veszély köseledésére figyelmeztetni bátorodom es a leleplezéssel némi eszközt szolgálatok kezébe, hogy védekezhessék. Meg vagyok győződve ugyan arról, hogy az adott körülmények között legjobban tudni méltóztatik, a mit tennie kell, de a mennyiben bármely tekintetben férfiúi támogatóra lenne szüksége, bennem, mint igaz barátjában mindig megtalálja est.

Engedje meg asszonyom, hogy mindaddig, a mig akár isenest, akár néhány sor utján személyemmel nem rendelkesik, nagyrabecsült háasától távol maradhasak. Büszkeségemél szolgálat, ha tudom, hogy a jelsett körülmények között is felemelt fővel tekint a fenyegető veszélylyel szembe es elégtételt fog szerezni a titkon szött összebesselés tetteseitől az által, hogy öket megsejgyeniteni fogja. — De bármily tekintetben szükségét érni valakinek, a ki tapasztalásait, élet- es ember ismeretét sorsa érdekében érvényesithetné, számíton seám es parancsoljen velem. Dr. Putics.”

Késő éj volt, mire a levelet végleg megállapította. A kályhában kialudt a tűz, az ablakokat a téli szél sörgette. Megnyugodott. Elvett egy tiszta, sima levélpapirt es a mennyire szépen képes volt, reá pingálta est.

Mikor másnap reggel, savaros, gonosz álmok után felébredt, az idő későre járt már. A zöld ablakfüggönyök mögöl sárgás fényben szürödött át néhány napsugár.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő: Dr. Brájler Lajos.
Főmunkatárs: Jurkovics Aladár.

